

Vychází 1., 10., 20. každého měsíce o 11. hod.

Expedice se nachází v obchodnictví v musikálních Ludevít Fleischerů v Praze v železné ulici.

Za inserty platí se mimo kolek 30 kr. za řádek 3 kr. poprvé, 2 kr. podruhé.

DALIBOR.

Předplácí se: půll. 1 zl. 60 kr., celoročně 3 zl. 20 kr.

poštou: půll. 1 zl. 80 kr., celor. 3 zl. 60 kr. r. č.

Pro státy německé: půlletně 1 tol., 8 nov. gr., celoročně 2 tol. 16 nov. gr.

Časopis pro hudbu, divadlo a umění vůbec.

Odpovědný redaktor :

Emanuel Meliš.

Nakladatel :

Ludevít Fleischer.

Jak asi vyhlíží hudba chrámová na venkově ?

(Dokončení.)

Navzdor však tomu, že poměry, v nichž se stav učitelský až do roku 1848 nacházel, hudbě chrámové nepříznivé byly, poskytly učňům tehdejšímu přece tolik hudebního vzdělání, co se totiž praktické stránky a dovednosti týče, bez ohledu na krasovědu hudební vůbec a hudbu chrámovou zvlášť — že alespoň, jak se říkalo, něco na jeden neb vícero hud. nástrojů vyhráli a v příznivém pádu napravitelnými byli.

Od té doby se věci ale zcela obrátily; jestli ve prospěch hudby chrámové nebo ke škodě její, uvidíme.

Až do roku 1848, tehdy do té doby, kde se vůbec ve prospěch školství a literárního vyučování u nás změna stala, byla znalost hudby pro učitele národních škol nevyhnutelnou podmínkou, literární umění ničím nebo nanejvýš lhostejnou, vedlejší věcí, na kterou se nikde zřetel nebral.

Nebo kdyby nebylo tak bývalo, byl by byl větší ohled bráti musel na přípravné vzdělání školního čekance, což se ale nestalo.

Vzdělání českého školního čekance bylo však až do uvedené doby omezeno na II. třídu triviální školy, na III. třídu hlavní školy, která však zcela německá byla, a na 1/4, později na 1/2 roku pedagogického kursu. Jen v Praze trval pedagogický kurs *celý rok*.

Od roku 1848 je sice o vyšší vzdělání učitele národních škol v literárním ohledu postaráno; za to však leží *hudba zcela ladem*, a následky toho jeví se co hrůzné. — Podučitelé z této novější doby jsou skoro vesměs hudby úplně neznalí. Výminek zde bude málo, a nemůže také jinak býti. Dříve věděl každý, kdo se stavu učitelskému oddati chtěl, že se bez hudby neobejde, a učil se jí.

V novější době, totiž po roce 1848 mluvilo i psalo se o tom, aby se *ředitelství kůru* od služby školní *oddělilo*, i mělo se za to, že se to uskuteční; a to zavdalo snad první příčinu, že se při chlapcích, kteří ke škole šli, již na hudbu buď nepomýšlelo, aneb lhostejně k tomu přihlíželo.

Školní čekanci, kteří první léta po r. 1848 z pedagogického kursu vyšli, byli také skutečně úplně hudby neznalí.

Poněvadž ale ředitelství kůru od školní služby, jak si mnozí mysli, odděleno nebylo, tak nemohl nikdo tyto čekance potřebovati, a vedeny jsou stížnosti se strany učitelů tak dlouho, až se vyučování v hudbě do pedagogického kursu zavedlo.

Než kdo málo vědomostí hudebních s sebou do pedagogického kursu přinesl, málo jich jen odnese, a protož nejsou i teď vycházející školní čekanci (v hudebním směru) k potřebě.

Aby však školní čekanec velkých aneb jen postačitelných vědomostí v hudbě nabyl a s sebou do pedagogického kursu přinesl, jest za nynějších poměrů naprosto nemožné. Buďto určili rodiče chlapce k stavu učitelskému, a nechali jej, dokud doma byl, hudbě učit — a tu musí za ten čas, který v hlavní škole a reálce tráví, skoro vše zapomenout; — anebo se rozmyslí chlapec teprv v reálce, že bude učitelem — a tu neumí pranic. —

Následky takových poměrů jsou pro hudbu chrámovou hrůzné, bezpříkladné, a my dospějeme [po vymření starších učitelů, půjde-li to tak ještě několik let, tak daleko, že budou babičky v kostele zpívat, a flašinetl je místo varhan doprovázet. Přišli jsme z jednoho přehmatu do druhého, aneb, jak se říká, *z bláta do louže*.

Má-li ředitelství kůru na venkově pro budoucnost v těch rukou, v kterých se nachází, ponecháno býti, což dle našeho náhledu sotva jinak možné jest, musí ustanovení do života vstoupit, které by školnímu čekanci po celý čas jeho k stavu učitelskému se připravování, tedy již v hlavní škole, reálce a později v pedagogickém kurse příležitosti poskytly, jak v literárním, tak *v hudebním směru* dokonale a systematicky se připraviti, aby na základě tom dále vzdělávati se mohl.

Jinak rozhostí se strašlivá zpousta v křesťanských chrámech milené vlasti naší, a bol to bude pro Čechy, národ hudby milovný, že právě *chrámová hudba, hudba to nejkrásnější, u nich tak hluboko klesnouti mohla!*

Ferd. Saska, ředitel kůru v Jičíně.

Fr. Pivoda co skladatel písní.

II.

V roucho vlastenecké píseň milostnou přiodíti se daří našemu skladateli velesťastně — nový to důkaz, jak vřele se již do idey básnickovy ponořuje, aby myšlénka jeho hudební se oné věrně podobajíc, jako vluka s vlakou k jedinému cíli sobě pospíšila. Volný pohyb tímto docílené písně bez vsí umělivosti viz v písních op. 26 (č. 2) a op. 27 (č. 1.) „Oumysl české děvy“ jest jemné znělosti a něžného výrazu, v němž zaokrouhlenou formou melodičnosti patrné přání dívčino vysvitá, jakých ctností měl by míti jinoch, chtěje býti účasten něžné lásky její, a jemuž by vlastenecky a odhodlaně tlukoucí své srdceko zadati chtěla. Zpěv ten zavání milostnou touhou až do skvělého refrainu, v němžto dur-tónina rozehrané fantasie jaksí vítězivým výrazem radosti a skutečnosti oživuje. Průvod jest jednoduchý a vkusný.

V písni „Ukolibavka“ nejeví se pouze ona kolibavost zpěvu, jakou skoro a právem u všech *ukolebavek* shledáváme, leč lehkým a zdařilým rytmem splývá tu slovo šťastné matky, obírající se vřelým a jako by děcku nevinnému nejsrozumitelnějším zpěvem mateřské své lásky. Průvod ozdobný a kolibavý protkán jest sem tam pointy vkusných meziher kratičkých, již z té opatrnosti, aby úcho neustálým rozhovorem sladkých citův na útraty pozornosti neutrpělo, když nás melodie v tiché zadumání ukolébala.

Od jediné a pravé své idey nevzdaluje se rád *Pivoda* ani u písně prokomponované a věren všem esthetickým požadavkům učinil ze své hudební básničky prostý lyrickým zápalen pravdivý zpěv „*Ztraceného srdce*“, — píseň zpěvům milostným velevítanou a se slovy Furchovými „Srdce ztracené“ něžnou malebností sestersky sloučenou. Že píseň tuto lze passiovanému zpěváku dramaticky přednésti, je zásluhou zde dovedně umístěného rytmu drobného, jenž při diatonickém postupu zpěvní melodie s deklamací velmi příznivě se snáší. Píseň tím nabývá nazvíce i charakteru zvlášť v erotickém momentu slov „*Viš, co můžeš udělat* —“ až ku svému pikantnímu sklonku, kde vážnější znění na místě obligátního drobného rytmu v průvodu opětnou prosbu o výměnu srdcí trefně vyznačuje.

Aby se posluchač zmíněnou rytmickou jednotvárností a oním postupem škálovým neunavil, a spíše ku novější pozornosti váben byl, zabíhal sobě skladatel sem i tam do příbuzných tónin, čímž se prozřetelně všeliké tu zdánlivé monotonie vystříhal, s dramatickou barvitostí pěknou píseň svou ilustroval. Předehra celku přiměřena; průvod vkusný.

Opis 28. č. 1. „*Na výsosti hvězdy svítí*“ počal pěti Jablonský a naladil lyru svou ku zpěvu širé poesie, jižto skladatel náš kvítím nevadnoucí své melodie provoditi si uložil. Dostí nevděčný to úkol takového druhu básně ve zpěv uvéstí, aby zvukem výmluvným a zpěvem duši naši rozhrívajícím se staly písní srozumitelnou. A přece máme toho druhu tak mnoho hotových a tak mnoho dělaných písní.

Že i tato slova skladatel prokomponoval, jeť posluchači příjemno a onomu ku značné výhodě. Dalť se tu hluboká myšlénka pramenem poetickým v jediný proud uspojití a

v mnohých momentech nadvládajícího citu jemně nakresliti. Měkká melodie lahodí a stoupá dle unášení slov až na vrchol touhy nejvyšší, kde z jemného pohybu se v tempo primo přichází a slovy „*Ó, že nejsem orlem v šeru*“ elegantní hudba ku konečnému cíli roztoužené mysle sprovádějíc, ladný dojem reflektuje.

Ženské co skladatelky.

(Pokračování a dokončení.)

I v oboru přísného slohu vynikly dámy. Tak složila *Chiara Margarita Cozzolani*, jeptiška kláštera sv. Rade-gondy v Miláně, kteráž i před vstoupením do kláštera co znamenitá pěvkyně slynula, mnohohlasé církevní skladby jmenovitě motetta, žalmy atd., která v Benátkách a jiných městech s příznivými výsledky se potkaly a tiskem uveřejněny byly. Cozzolani zemřela r. 1653. Velké pověsti co skladatelka požívala paní *Žofie Gailová*, dcera profesora orientálských řečí v Paříži (nar. 1780). Dáma tato zanášela se s celou duší komponováním a zanechala po sobě dvě opery: „*Les deux Jaloux*“ (Dva žárlivci), komickou to operu v 1 dějství r. 1813, kteráž velké pochvaly došla, a „*La Serenade*“, komickou operu v 1 dějství r. 1818. Obě tyto opery vyšly v partitūře a hlasích v Paříži u Petita. Mimo tyto složila známou barcarotu „*O pescator del l'onda*“ pro sopran, tenor a bass s průvodem piana (italsky a německy) ve Vídni u Diabelliho, 3 nocturna pro 1 hlas s průvodem piana a konečně 6 romancí pro 1 hlas s průvodem piana. Chvalného uznání zasluhuje též *Elizběta Claude Jaquet de la Guerre* (nar. 1669 v Paříži), která již v 15. roku svého stáří výbornou hrou na klavír a zdařilými svými komposicemi vynikala. Provdašši se za varhaníka Marina de la Guerre, vyučovala pouze hudbě a skládala. R. 1694 složila operu „*Cefale a Pocris*“, pak několik kněh kantát, mnoho sbírek sonat, kusy pro klavír jakož i konečně „*Te Deum*“, které se r. 1729 v kapli v Louvru u příležitosti, že se král byl uzdravil, s příznivým výsledkem provozovalo. Zemřelať r. 1729. I *komorní hudbu* pěstovaly dámy a vytvořily v tomto oboru mnohý zdařilý plod. Paní *Helena Liebmannová* roz. Riese-ova, (nar. 1796 v Berlíně), kteráž se u Moravana Lousky hudbě učila, složila kvartetto pro piano, housle, bráč a cello, 2 tria pro piano, housle a cello, které s velkou pochvalou se dávaly. Mimo tyto složila 5 sonat pro piano, 1 fantasii a 3 partie variací pro piano a 6 písní s průvodem piana. Baron z Winzingerode vyslovuje se o ní takto: Co komponistka nadaná jest paní Liebmannová vzácným talentem, jenž snadně myšlenky své v notu uvádí a talent tento spojen se svěžestí a utěšeností u výrazu, s obratností v šumících pásažích získal skladbám jejím mnoho milovníků a milovnic. *Marie Antonie Saská*, dcera císaře Karla VII., (nar. 18. lipna a † 1782 v Dražďanech) vynikala nejen co básnička a malířka, ale i co duchaplná skladatelka. Složilať dvě opery italské: „*Il trionfo della fedeltà*“ a „*Talestri, regina della Amazoni*“, jakož i oratorium „*La conversione di S. Agostino*“. Obě opery vyšly v partitūře u Breitkopfa a Haertla v Lipsku. R. 1722

slyšel cestovatel Burney celou scénu z její opery „Il trionfo“ a byl celý zanícen. Učitel této všestranně vzdělané paní ve zpěvu a komposici byl Porpora, a vše, co skládala, bylo v jeho velkolepém a ušlechtilém způsobu drženo.

Marie Charlotta Amalie, vévodkyně Saso-Gothská, (nar. 11. září 1751) vydala r. 1786 dvanáct písní a symfonií pro 10 nástrojů. Jiří *Benda* byl jejím učitelem v komposici. Mezi výtečné skladatelky náleží bez odporu též Marie *Martincová*, sestra císařského bibliotekáře Martince ve Vídni, kteráž se tu r. 1750 narodila. Vynikalaf tak virtuositou na piano, že ji slavný Metastasio „svatou Cecilii“ nazýval. Martincová složila velké oratorium, čtyřhlasé „Miserere“, mnoho italských žalmů pro 4 a 8 hlasů s průvodem instrumentálním, slavnostní mši, jižto opat Gerbert v rukopise choval, několik latinských motett a několik sonat pro klavír. V církevním slohu byla zvláště šťastna. Její instrumentální skladby jsou čisty, plny ohně a z části též bravourní. Filharmonická společnost v Bologni zvolila ji za svého člena. Martincová zřídila též ve Vídni školu zpěváckou a vyučovala žákyně nejen ve zpěvu, nýbrž i v *theorii hudby* a jmenovitě v *kontrapunktu*, jež důkladně znala. Neméně chvály zasluhuje jiná Vídeňanka paní Josefa *Müllner-Gollenhofrová* (nar. 1770), virtuoska na harfu, kterážto na žádost císařovny Marie Terezie operu „Der heimliche Bund“ složila. Mimo tuto složila smyčcové kvartetto pro svého příznivce císaře Josefa, pak písně, fantasie pro svůj nástroj, jakož i melodramatické průvody k rozličným básním. Velkou činnost v oboru komponování rozvinula sl. *Marie Terezie Paradiesova* (nar. 15. května 1759 ve Vídni). Záhy oslepnuvši, učila se hudbě a zdokonalila se v umění tomto vedením Leop. Koželuha, Righiniho a Salieriho. Složila mnoho písní a sonat; uvedla Bürgerovu „Leonoru“ v hudbu, složila kantátu na uzdravení svého otce, smuteční kantátu na císaře Leopolda II., napsala hudbu k dramatu „Ariadne a Bacchus,“ pak opery „Der Schulkandidat“ a „Rinaldo a Armida,“ z nichžto některé větší skladby buď u dvora neb na jevišti jejím *osobním řízením* provedeny byly. Paradiesova zemřela 1. února 1824.

Velkou orginálnost u skladbách svých osvědčila *Louisa Reichardtová* (nar. 1788 v Berlíně). Vzdělavši se vedením svého otce Jana B. Reichardta dokonale v hudbě počala komponovati. Živel posvátné a duchovní hudby byl jí vlastní. Z jejích skladeb vyšly následující tiskem: 6 duchovních písní pro 2 soprany a 2 alty s průvodem piana; 8 sbírek písní a zpěvů pro 1 hlas s průvodem piana neb kytary. Baron Winzingerode vyjadřuje se o skladbách této paní následovně: „Její nálezy melodií nejsou, jak to obyčejně u komposic ženských nalézáme, pouhé upomínky na oblíbené mistry; nýbrž prýštily se z jejích vlastních prsou. Deklamace a akcentuace jsou pravé a přesné a její harmonii a správnosti dá se jen zřídka cos podstatného namítati. Její průvod je sice jednoduchý; avšak zajímavý. Ze všech skladeb dýchá cit něžné blouznivosti, touhy a nářku.“

Dále dlužno nám uvéstí dvě francouzské, méně známé skladatelky, totiž p. *Bertinovou*, která operu „Esmerald,“ a sl. Peán de la Roche Jagu, ježto operetku „Le militaires“ složila, a konečně italskou komponistku *Agnesi*, která 3 opery skomponovala.

V oboru *hudební pedagogiky* pokusily se též některé dámy s úspěchem. Paní *Dulhan-ová*, virtuoska na piano, v Paříži napsala pedagogická díla „Alphabet musical, ou nouvelle méthode pour apprendre aux plus jeunes élèves en très peu de temps les Eléments de la musique.“ (V Paříži u Dufaulta) pak „Méthode ou Alphabet pour apprendre le doigter et posséder en peu de temps l'aplomb de Pianoforte (tamtéž). Díla tato jsou návody, jak se nejsnadněji pianu naučit, a prozrazují myslící a obratnou učitelku hudby, jmenovitě piana. *Anna Maria Pelegrini-Celoni*, výtečná římská zpěvačka, získala si nemalých zásluh o zpěv vydáním svého díla „Grammatica ossia regole di ben cantare.“ (V Římě u Pialeho a Martorelliho 1810.) Dílo toto vyšlo v německém překladu u Peterse v Lipsku pod názvem „Anweisung zum guten Gesange.“

Podavše takto přehled všech značnějších skladatelek a jejich děl, zmíníme se nyní skutečně o komponistkách, které menší skladby utvořily. *Josefa Auerhammerová* (1790), znamenitá virtuoska na klavír, složila rozličné variace pro piano. *Karolina Bayrova* (1780—1800), virtuoska na housle skládala dle Daubra vzletupné komposice pro svůj nástroj. *Leopoldina Blahetka* (nar. 15. listop. 1811 ve Vídni), virtuoska na piano a harmoniku, komponovala koncerty, ronda, variace a bravourní kusy pro piano. *Charlotta V. T. Brandesova* (nar. 21. květ. 1765 v Berlíně), výtečná zpěvačka, složila italské a německé písně, canzonetty, arie a kusy pro piano. *Bressduc-ová*, virtuoska na piano (1827), složila variace, potpourri, malé sonaty v brilliantním slohu a variace na Mozartovu themu „Nel cor piu,“ které jsou velmi zdařilé. *Emilie Coudeille-ova*, výtečná herečka, zpěvkyně, básnička a virtuoska na harfu (nar. 1766 v Paříži), skládala koncerty, variace, ronda, fantasie a písně s průvodem piana neb harfy. Mad. *Delaval-ová*, virtuoska na pedální harfu, složila zajímavou skladbu „Les Adieux de l'infortuné Louis XVI a son peuple.“ Mad. *Henriette de Montgeroult-ová* (1786—1808) složila sonaty, koncerty, variace a ronda, které důkladně vzdělanou komponistku prozrazují. *Kateřina Mosel-ová* (nar. 1789 v Klosterneuburku), vzdělala se pod Hummlem v pianě, složila několik variací pro piano, které tiskem vyšly. *Marie Schmidt-ova* (nar. 1762 v Bernu) houslistka, byla jednoho času ředitelkou hudby u kočovnické herecké společnosti a vydala r. 1799 několik charakteristických tanců pro piano. *Korona Eliš. V. Schröterová* (nar. 1748 ve Varšavě), výtečná zpěvačka, vydala r. 1794 sbírku písní svého vlastního útvaru. Mad. *Anna Laura Sik-ová* pod jménem „Malířova“ známá (nar. 1803 v Mnichově), byla výtečná pianistka, složila několik variací a rondo pastorele pro piano, které tiskem vyšly. Mad. *Szymanovská* († 1831 v Petrohradě), výtečná virtuoska na piano, složila mnoho zdařilých skladeb pro piano; taktéž *Esther E. Velkiersová*, která co zpěvkyně a virtuoska slyula a konečně paní *Beloille-Oury*, svou „Sonntags-Polka“ známá.

V novějším čase vyznačily se co *komponistky*: paní *Schumannová* roz. Wickova, kteráž velmi zdařilé skladby pro piano složila; Polka *Badarzewska*, jejížto něžné komposice pro piano velké obliby docházejí. Sl. *Marie Mösnerova*, virtuoska na harfu, kteráž několik brilliantních skladeb pro svůj nástroj napsala. Hraběnka *Schliková*, která před

několika lety v Praze zemřela, složila několik zdařilých písní německých, a sl. V. *Zadrobilkova* složila dvě české písně, které v rukopisu chováme.

Škoda, že dívky naše nechtějí se věnovati přísnějším studiím hudby, aby i ony v komposici prospívati mohly. =

Strauss a Lanner.

Výjev ze života.

Bylo to v masopustu r. 1837. Kníže Metternich uspořádal jednu z oněch velkolepých bálových slavností, k nížto celý diplomatický sbor s četným rojem vypínajících se vyslanckých přípojevců, výkvět šlechty a nejkrasších dam sídelního města pozvány byly.

Již celý měsíc nevypravovalo se v celé Vídni o ničem jiném, než o tomto „bálu všech bálů.“

Od mnoha let neměly přecetné šperkové krámy Vídeňské tolik zakázek, jako za času dotčeného bálu.

Před závodem „krásné Vídeňanky,“ tehdejší ustanovitelky mód, bylo denně viděti skvělou řadu nádherných ekvipáží, čekajících na panstvo, které se tam o nejdůležitějších otázkách radilo, módní zákony ustanovovalo a bohaté koupě k nastávající bálové slavnosti uzavíralo.

A konečně objevil se dychtivě želaný den.

Slavnost byla, jak se od štědrosti a elegance knížete Metternicha očekávati dalo, právě tak skvělá jak imposantní.

Palác jeho Osvícenosti byl co nejkrásněji ozářen.

Kníže, nejjobratnější to diplomat, nejgalantnější kavalír a jeho třetí ve květu mladosti a krásy se skvějící manželka hraběnka Melanie Zichy-Ferraris, jižto dne 3. května 1831 za choť pojal, přijímali se svou jím vrozenou roztomilostí u vchodu sálu své hosti.

Statní kancléř měl na sobě krátké bílé kašmírové zpodky, modrofialový kabát a místo svých 33 aneb bůh ví kolik řádů v zimě vypěstovanou růží v knoflíkové dírcce a velmi libě se usmíval.

Kněžna Melanie — jednoduchá, vkusná a půvabná jak obyčejně — měla modrý brusselskými a valencienskými krajkami zdobený šat a žádný jiný šperk než náprsní jehlu miniaturní podobiznou svého manžela okrášlenou a v bohatých vlasech sněhobílý květ na polo rozpuklé kamelie.

Kníže přivítal každého hosta bez rozdílu jeho důstojnosti s půvabnou úklonou hlavy a s úsměvem, jenž jeho pohledu a každému jeho slovu dodával zvláštní vnady, jižto i jeho odpůrcové odolati nemohli.

Světla odrážela se mnohonásobně v zrcadlech a ozařovala s chvějícím-se leskem diamanty a klenoty, jimiž toaleta a úprava hlav veškerých dam takřka oplývala. Avšak veškerá zář těchto klenotů zatemněna byla sršícím ohněm čarokrásných očí Vídeňských paní.

V kruhu mužských hostů vynikal věrný paladín Jeho Vysosti, duchaplný cestovatel Karel z Hüglů, právě tak známý co obratný diplomat, jako důmyslný přírodozpytec, jenž se na své půvabné ville v Hietzingu právě tak horlivě zahradnictvím, jakož všemi tajnostmi kalobotiky zanášival.

Vedle barona bylo viděti malého nepatrného pána, v němžto zasvěcenci Kolínského, druhdy advokáta, později vydavatele politického týdeníku a pozdějšího dvorního radu Karla A. Jarke poznali.

V jiném koutě bavil se znamenitý, Perským slunečním a lvím řádem zdobený orientalista a dvorní rada Hammer z Purgstallů, miláček to všemohoucího tehdejší knížete, rozmlouvaje se zasloužilým intendantem dvorního divadla, s hrabětem Rudolfem Černínem o tendencích a snahách moderního dramatu.

Mezi korifey krásné literatury vynikal František Grillparzer a známý pěvec „Canzonů“ Josef svobodný pán z Zedlitzů.

Z dám poutaly na sebe pozornost kněžna Melanie, dcera státního kancléře z druhého manželství, a krásná Marie Antonie z Leykamu, jižto císař František hraběnkou z Beilsteinu jmenoval.

Po desáté hodině počal ples.

Na obou galeriích sálu, Sardanopolskou nádherou okrášleného, stály si na proti dva četně obsazené orchestry, které byly rozkaz obdržely, *střídavě* nejoblíbenější a nejnovější taneční kusy provozovati.

V čele této podvojně kapely stáli co komandující generálové oba dioskurové Vídeňské taneční hudby: *Kastor Strauss* a *Pollux Lanner*.

Kníže Metternich přemluvil a pohnul oba tyto soky, kteří od svého se odloučení v mladistvém věku nikdy dohromady na jednom a tomtéž místě se slyšeti nedali, aby své talenty k okrášení jeho slavnosti spojili.

Kdo mohl knížeti něčeho odepřiti?

Každý z obou mistrů cítil velmi dobře, že se tu bude jednati o jemně zosnovaný závod.

Každý vynaložil — jak se samo sebou rozumí — veškerou svou sílu, veškerou svou pýchu, veškerou svou tížďálost, aby druhého přestihl a co možná zastínil. Byl to souboj, v němž se dva stejně nadaní, stejně proslavení mistři — Gozzi a Goldoni to Vídeňských valčíkových báchorek — nikoliv na bambilky, nýbrž na housle vyzvali, aby podnikli houslový souboj na život a na smrt.

Nejprve hrál *Lanner*, pak *Strauss*. Jeden odpočíval, co zatím druhý o věnec tancujících soudců zavodil.

Jeden tanec byl vábivější, lichotivější, svůdnější než druhý. Housle obou ředitelů zavznívaly tak sladce, jako hlasy siren Řeckých.

Hosté — soudcové to hudebního tohoto zápasu nepřestali tančiti a bouřlivý potlesk dávati buď tomu neb onomu z obou gladiatorů.

A dlouho kolísala váha. Ještě vítězství nebylo rozhodnuto.

Tu počal *Lanner* a jeho oslavený sbor „Ameliiny tance,“ onen cyklus čarokrásných valčíků přednášeti. Musí se říci, že teprv nyní se *con amore* tančiti začalo.

Párek připojoval se u víru zvuky okouzlen k druhému. Tempa hudby byly vždy rychlejší, jásavější, úchvatnější; tanečníci a tanečnice vždy živější a ohnivější. Některý z těchto bachantických párků tak rychle kolem uháněl, že ho oko omámeného pozorovatele sotva následovati mohlo. Uchvacu-

jíci rytmy propůjčily tancujícím perutě. V okamžení prokroužili sál; tančili s podivuhodnou vzrůstající chutí; nedopřáli si ani okamžik poklidu a ssáli do sebe s nevýslovným jáсотem omamující hudbu.

Mistr Lanner hrál jako Apollo.

Soudcové nepřestali tančiti, dokud jeho housle neumlkly.

Potom ale zavzněl jednohlasý, hromový potlesk, který konec vzíti nechtěl. Lanner se poklonil dvakrát, pětkrát, desetkrát. A pak povstala velká pauza. Dámy klesly do lenošek. Byly umdleny a téměř bez dechu. Ňadra jejich podobaly se rozjitřenému moři, jehož vlny bouřlivě se zdvíhaly a

padaly. Umělá stavba jejich úpravy na hlavu byla tak porušena, jako kdyby v ní vichřice byla řádila. Oddychovaly si, navlažovaly si koralové rty a vějířem si chládek dělaly.

Lanner to vše viděl a triumfoval. Podával svému soupeři, jenž k němu přišel, aby mu k tomuto úspěchu srdečné štěstí přál, malou tabatěrku s otázkou:}

„Šňupeš, bratříčku?“

Strauss vzal šňupec a kejchnul.

„Sloužiž ke zdraví!“ zvolal Lanner.

„Děkuji!“ odvětil Strauss.

(Dokončení.)

Feuilleton.

Divadlo.

V běhu posledního času provozovalo se v prozatímním zemsk. divadle: V úterý dne 10. února: „Lukrecia Borgia,“ velika zpěvohra ve 2 jednáních s přehrou dle Romaniho od J. K. Tyla. Hudba od Donizettiho. — Ve čtvrtek dne 12. února: „Sňatek pro statek“ aneb „Láska v deníku“. Veselohra ve 2 jednáních dle Bauernfelda od J. Turnovského. Před tím: „Doktor Robin“, veselohra v 1 jednání dle Premareya od J. Počáteckého. — V neděli dne 15. února: Ve prospěch paní Magdaleny Hynkové: „Chce mít švandu“ aneb „Kupečtí mládenci v hlavním městě,“ fraška se zpěvy ve 4 jednáních od Nestroye, přeložil K. V. P. Hudba od kapel. mistra Müllera. — V pondělí dne 16. února: „Čech a Němec“ aneb „Mlýn na hranicích,“ veselohra ve třech jednáních od Jana Nep. Stěpánka. Na to: Rekrutýrka v Kocourkově. — V úterý dne 17. února: „Maskary v nesnázích,“ veselohra ve 4 jednáních dle Benedixe od Venkryla. — Ve čtvrtek dne 19. února „Loupežníci“ od Schillera.

Dopisy z Čech a Moravy.

Z Uherského Hradiště. (Beseda.) Málo jste až potud slyšeli o slovanském životě města Uherského Hradiště, města nedaleko onoho místa ležícího, na kterém se někdy starý Velehrad rozprostíral. Však Bohu díky, probudil se i u nás duch národní. V prosinci minulého roku založena byla slovanská čítárna, a údové její uspořádali dne 8. února b. r. skvostnou besedu, která o 6. hodině večer počala. Slavný zpěvácký spolek z Kojetína účinkoval v ní. Pivodova píseň: „Jako krajina nebeská“ od p. Zigny uměle přednesena, všecky nad míru překvapila. Po zpěvu a deklamování nastala taneční hudba téhož samého sboru, kteráž tak líbezně a rytmicky zněla, že celá společnost přítomná, — bylo asi přes 300 osob shromážděných dílem zdejších, dílem z okolních měst — až do 4. hodiny ráno vesele a srdečně se bavila, tak že pro přemnohé vyslovené přání takovou zcela národní zábavu brzo opět zaříditi hodláme. Připomenouti také musíme, že pravě, když tanec veselý počal, slavný zpěvácký a čtenářský spolek Brněnský nám telegramem své bratrské pozdravení vzkázal, které, když se veřejně přečetlo, hřmotným voláním „Sláva“ přijaté bylo. M...n.

Z Polné, dne 12. února. (Divadlo. — Zpěv. spolek.) Odesílaje Vám první svůj dopis, týkající se našeho divadla a zpěváckého spolku, podávám Vám obrys činnosti pp. ochotníků od té doby, kde jejich ředitelství na se převzal pan Ant. Klusáček, zdejší učitel na hlavní škole. Hrávalo se zde divadlo již před mnoha lety buď v některém domě, neb zase v bývalé městské radnici; až konečně Jeho Jasnost pan kníže z Ditrichsteinů

kancelář, ve zdejších zámku, k provozování divadelních her zdarma zapůjčil; hrálo se v něm několik kusů, po nichžto divadlo několik roků zanedbáno zůstalo. Roku 1856 začalo se opět řízením pana Klusáčka hráti a provedly se zdařile následující kusy; „Marjánka, matka pluku.“ — „Kat Amstrdamský“ (2krát). — „Statek Lhota“ — „Loketský zvon“ (2krát) — „Pan strýček“ — „Slepý mládenec“ — „Dáblův podíl“ (3krát) — „Roztržiti“ — „Pan Čapek a Galejní otroci“ Roku 1857: „Obžinky“ — „Liška nad lišku“ — „Dáblův podíl“ — „Roztržiti“ — „Jeden z nás se musí oženit“ — „Husička z podháje“ — „Slepý mládenec.“ Roku 1858: „Divotvorný klobouk“ — „Frydolin“ — „Do všeho se plete.“ — „Ze sedmi nejškaredější“ — „Ženichové“ — Mlynář a jeho dítě“ — „Kněz a voják“ a „Dra. Fausta domácí čepička.“ Roku 1859: „Pašerové“ — „Kníže ďábel“ — „Ženichové“ — „Zmatek nad zmatek“ a „Dareba.“ Roku 1860 „Hedvika“ — „Ponocný“ — „Zapečetěný měšťanosta“ — „Dva přátelé a jeden kabát.“ Roku 1861: „Obžinky“ — „Dra. Fausta domácí čepička“ — „Duch času“ — „Lhář a jeho rod“ — „Mlynář a jeho dítě“ — „Vražda na uhelném trhu.“ Tímto přestalo se v starém divadle hráti, neb se objevil obětavý měšťan pan Fr. Janda, který nedbaje na velké výlohy, ve svém domě veliký sál vystavěl, do kteréhož se divadlo přeneslo. Bylo to však s velkými obtížemi spojeno; neboť musily všecky opony ještě jednou tak velké zhotoveny býti; obec na to ničím neprispěla, tedy žádná jiná pomoc nebyla, než že se pp. ochotníci v krátkém čase v truhláře, švadleny, malíře a barvíře se proměnili, při čemž pan Klusáček opět v malování obratnost svou osvědčil. Konečně se mohlo opět hráti a počalo se s veselohrou: „Karla XII. navrácení-se do své vlasti“ — „Bratr Honák“ — „Katovo poslední dílo“ — „Nalezenec“ — „Dvě postete v jednom pokoji“ — „Břetislav Bezejmenný“ — „Manžel bez ženy“ — „Starý manžel“ — „Kutnohorští havíři“ nebyli povoleni. Místnost divadelní jest nyní mnohem větší, divadlo blíže v městě, tak že příjem vždy mnohem větší vypadne než v starém divadle, ačkoliv se z onoho takové věci zřídily, žeby bez divadla nikdy svého cíle nedošly, tak se k. př. obnovil kostel sv. Kateřiny jen z příjmů divadla, obraz na hlavním oltáři u sv. Barbory, na škole nové okna, příspěvky: na chudé, na obuv pro chudé školní děti, na nemocnici a j. v. Šatnice divadelní jest v pořádku a přičiněním pana Klusáčka v takovém stavu, že se každý šat i ve dne nosit může. Překážky však bohužel nepřestanou, zadala se žádost o povolení nových kusů k okresnímu úřadu před pěti nedělemi a před třemi dny zde ještě neodeslané na úradě ležely, proč to? — Náš zpěvácký spolek, Čestmír sestává z 30ti výkonných a opět tolik přispívajících údů. Uspořádal opět dne 18. ledna hudební, pě-

veckou a deklamatorní besedu v místnostech divadelních; předneslo se: Ouvertura „Nabuchodonosor“ a sbory: „Utonulá“ od Křížkovského, „Cikáni“ od Vogla, „Žárlivý basař“ od Zvonáře. „Lásky touha;“ písně: „Porodila mě moje matička“ od Krova. „Na mou vlast,“ „České pivo“ deklamovánka, „To se nesluší,“ ku konci humoristické čtení, pak následoval tanec. Místnosti byly přeplněny.

Kronika zpěváckých spolků.

** V Hluboké (Frauenberg) vytvořil se nový zpěvácký spolek.

** Zpěv. spolek „Vlatislav“ v Heřmanovu Městci uspořádal v sále „u bílého beránka“ pěveckou a deklamatorní zábavu. Program byl následující: 1. Hudební skladba 2. „Cikáni,“ odbor od Vogla. 3. Deklamace. 4. „Vltava“ sbor od Vogla. 5. Solo pro housle. 6. Na vlast,“ sbor od Lablera. 7. Humoristické čtení. 8. „Pri pivě“ sbor. — Po zábavě následoval taneční ples — Za předsedu téhož spolku zvolen jest p. J. Molinary, za místopředsedu p. Em. Ferdinand, za ředitele p. K. Steinich.

** Zpěvácký spolek Kroměřížský zapěl při besedě Zborovské, která se minulého týhodně na Moravě odbývala, následující sbory: „Naprej“ od Jenka, sbor „Žezulinka a Šablenka“, a „Slovan“, sbor od Vašáka. Nejvíce pochvaly obdrželi p. Adamčík, hanák ze Zborovic, za výtečné provedení „Prevratu“ na křídlovku a p. Ketrutek „Prevratu na housle.“ — Největší zásluha o zdar a následování náleží zvláště p. Dohnalovi místním řediteli kůru. —

** Zpěv. spolek „Orlice“ v Prostějově nabývá víc a více síly. Svěžest a bujarost vanou spolkem tímto a jenom toho náramně litovati jest, že „Orlice“ ještě vždy marně čeká na potvrzení stanov, před mnohými měsíci již k místopředsedství zaslanych, kdežto německý spolek za šest týhodnů své stanovy obdržel. Činý ředitel toho spolku je p. Tauber.

** Zpěv. spolek v Královicích, jenž na vyzvání kníže. Dr. Rud. Taxise dne 8. t. m. zaražen byl, přijal jméno „Hlahol“ a čítá již 55 členů výkonných a přispívajících. Taktéž zvolen již prozatímní výbor a sice p. Jos. Velfík za předsedu, p. Frant. Jar. Vassnutín za pokladníka, p. Jos. Breicha za ředitele zpěvu a konečně p. Jos. Virka za archiváře a cvičitele zpěvu. Zvolený tento výbor postaral se o stanovy, které místopředsedství ku stvrzení byly již zaslány. Přejeme novému spolku tomuto hojného zdaru a následování!

** V Herálci bude zařízen co nevidět zpěvácký spolek. Mladší občanstvo požádalo p. učitele Jana Harrana, aby je ve zpěvu cvičil a jelikož v Herálci několik dobrých zpěváků jest a tito své síly s radostí nabídli, vzrostl náhle počet zpěváků asi na 22 osob a dne 25. listopadu počlo vyučování a pokračováno v něm s velkou ochotností a pilností. První účinek ukázal se již dne 28. prosince, kdež se zpívala od celého spolku při velké mši píseň: „Zde v skroušenosti“ atd., k níž p. učitel schvalně nápěv sestavil. Při tom arci uznati dlužno ochotnost a obětavost p. Harrenovu, který prázdny svůj čas bez toho jemu spore vyměřený obětuje, by k zúšlechtění společenského života přispěl. —

** Horažďovický zpěv. spolek „Prácheň“ odbýval ku konci minulého roku valnou schůzku a zvolil si protektora, předsedu, výbor, pokladníka a ředitele zpěvu a počalo se vyučovati. Výkonných údů se přihlásilo mnoho.

** Holický nově zřízený zpěv. spolek statně pod ředitelstvím ctěného p. Rektorysa ku předu kráčí a hodlá v několika měsících veřejně vystoupiti. Nemohl by přijmouti jméno bývalého majitele panství Holického? Či snad hodilo by se lépe jméno výtečného českého spisovatele a spolu hudebníka Jaroslava Kříženského, jenž jak se nám zdá rodem z Holic jest?

** Zpěvácký spolek „Úslavan“ v Blatné uspořádal dne 8. února akademii, kteráž výborně se zdařila. Hrál

se ouvertura od K. M. Webera, s celým orchestru velmi dobře Na to následoval sbor „Staročeská“ od J. N. Škroupa, který jakož i ostatní sbory zpěváckým spolkem velmi zdařile přednesen byl. Dvojpěv „Pomník Slovanů“ (Slova od J. Chládky) s doprovázením oktettu složen panem Václ. Urbanem, zpívaly sleč. Baumrukova a Gotthardova tak zdařile, že se jim nekoněného potlesku dostalo. — Pravou korunou této zábavy bylo provedení quinttetu od L. v. Beethovena do Es-dur, pro dvoje housle, dvě violy a čelo. Píseň „Domov můj“ (slova od V. Janoty, hudba od Kollera.) s průvodem quinttetu přednesl barytonista p. Farář.

** Zpěvácký spolek „Hlahol“ ve Vídni přednášel při besedě, dne 10. února v místnostech „u Šperla“ odbývané, se známou dovedností osobním řízením svého p. ředitele prof. Förchtgotta tři písně: „Srbskou“ od Grnice, „Staročeskou“ od Škroupa a „Žezulinka,“ kteréž nadšeně přijaty a taktéž opakovány jsou. —

** Zpěvácký spolek Ledčeský uspořádá dne 1. března 1863 v hostinci „u Sadílka“ pěveckou a hudební akademii, jejížto program jest následující: 1. „Šumí Labe“ sbor od Zvonáře. 2. „Utonulá,“ sbor od Křížkovského. 3. „Milenců sen.“ 4. „Gdě je slavská domovina“ od Wintra. 5. „Radostné cestování,“ sbor od Nápravníka. 6. Deklamace. 7. „Vávra“ žertovný sbor od Nápravníka. 8. „Ha rozkoš“ od Jelena.

** Zpěvácký spolek „Záboj“ v Rokycanech. Když byl roku lonského pražský slavný zpěvácký spolek „Hlahol“ provolal, aby se stateční zpěváčtí spolkové českoslovanští při veliké národní pěvecké slavnosti květnové účastnili, vyběhl zároveň i každý spolek zvlášť, aby, dříve se přihlásiv, sám o sobě sbor nějaký přednesl. Pravým národním citem roztoužení, přihlásili jsme se i my u výboru slavného „Hlaholu“ ve jménu spolku našeho ku provedení sboru jednoho, netušíce ovšem, že by nám, jakož se později skutečně stalo, provedení samo mohlo nenadále překaženo býti. Majíce tenkrát ovšem zásobu vybraných sborů, sepsaných od našich výtečných hudebních skladatelů po ruce, přece jsme pomýšleli na to, aby spolek náš zvláštní nějaký sbor přednesl a památku této první velkolepé národní pěvecké slavnosti důstojně zasvětil. K tomu cíli sepsal báseň „Heslo Čechů“ národovec náš, p. Jan Lodi, k níž nížepsaný ředitel hudbu složiv, skrovnou skladbu svou zároveň se spisovatelem slov slavnému zpěváckému spolku „Hlaholu“ v Praze na památku oné slavnosti podati byl ustanovil. Skladba tato, nákladem zdejšího zpěváckého spolku „Záboje“ právě vyšla a nemohouce vlastní dílo své nijak odporučiti, odvoláváme se ve vsí skromnosti pouze na tu případnost, že dílo toto od slavného „Hlaholu“ uznáno a jemu věnováno jsou, i velkodušně přijato bylo. Oznamujeme tedy všem statečným zpěváckým spolkům českoslovanským i jiným přátelům hudby, že sbor „Heslo Čechů“ u nížepsaného jednatelství se prodává, zároveň o vzájemné podporování věci dobré snažně prosíce. Cena jednoho výtisku sboru (4 hlasy) jest 46 kr. r. č. Cena jednoho výtisku partitury jest 54 kr. r. č. Odběratelům 10 výtisků poskytne se jedenáctý zdarma.

Zpěvácký spolek „Záboj“ v Rokycanech.

** V Mirovicích má se zaraziti zpěvácký spolek.

** Mšenský zpěvácký spolek udělal v pondělí dne 16. února nově zvolenému měšťanostu panu Fr. Huliciusovi za staveníčko, jemuž se všichni Čechové s korouhvemi a světly přítomni byli. Zpěvácký spolek zazpíval při této příležitosti následující sbory: „Vše jen ku chvále“ od Jelena. — „Bratří, již svítá“ od Veita. — „Kde domov můj“ a ještě jeden sbor, z nichžto zvláště Jelenův sbor, a „Kde domov můj“ největší pochvaly došel. Pan Hulicius poděkoval se srdečnými slovy sl. zpěv. spolku a slíbil, že v školství co možná největší péči povede.

** Zpěvácký spolek „Kovář“ v Čáslavi uspořádá v sále „u králeviče“ dne 22. února 1863 hudební zábavu. Program jest následující: 1. Slavnostní ouvertura od

Küffnera. 2. „Staročeská.“ Sbor od J. Škroupa. 3. „Porodila mne moje matička.“ Píseň s doprovázením piana od Krova. 4. „Kalina.“ Sbor od Vašáka. 5. Deklamace. 6. Polka od Jos. Primusa. 7. Ouvertura k zpěvohrě: „Der Teufel ist los,“ od Balfé-ho. 8. „Hlasy z domova.“ Sbor od J. Vogla. 9. Deklamace. 10. „Ukolébavka.“ Píseň pro solový hlas se sborem bručivým od J. Nesvadby. 11. „Přilítlo jaro z daleka.“ Dvojzpěv vd Karla Bendla. 12. „Radostné cestování.“ Sbor od Vašáka.

Ochotnická divadla.

Ochotnické divadlo ve Vokovicích provozovalo dne 15. února „Jeden se musí oženit“ a „Rekrutýrka v Kocourkově.“ — Ochotníci v Horažďovicích, jimž by více pilnosti, častější zkoušky a lepší souhra neškodily, ukázali se v novém roce na jevišti, provozující „Panošova šelmovství“ dle Kotzebue. — Divadelní ochotníci v Kumzák u dávali dne 1. února „Pražští sládci,“ aneb: „Kubiček dostane za vyučenou,“ veselohru se zpěvy ve dvou jednáních. — Divadelní společnost vdovy paní Prokopové pod ředitelstvím pana Čížka nalézá se nyní v Jindr. Hradci a otevře stánek Tháliin v střelnici dne 20. t. m. — V Jarošově zařizuje se ochotnické divadlo a v čele stojí p. Karel Komárek. Přejeme podniknutí tomu dobrého zdaru! — V Nové Pace budou ochotníci provozovati první postní neděli činobru „Muka chudé ženy“ k dobročinným účelům. — Divadelní ochotníci v Mirovicích dávali v posledním čase „Pan Strejček“ od Benedixe, v které zvláště p. Fröhlich ve větší své úloze „Viléma“ vystoupil. — Dále provozovali Nerudovu jednoaktovou veselohru: „Prodaná láska.“ — Za ředitele divadla zvolili si ochotníci P. A. Bendla. — Divadelní ochotníci v Mšeně provozují dne 22. února „Bankrotáři.“

Z Prahy.

— Koncert Rich. Wagnera. Bylo-li již v našem městě přání R. Wagnera osobně seznati, dosti živé; muselo tím více všeobecným býti při té okolnosti, anto se mistr tento delší čas již nastudováním svého dramatu „Trista a Jolda ve Vidni zanáší, ve Vidni, kdež se jak známo jeho díla mnohem později než zde provozovala, což s to jest, poněkud jistou revnivost u našeho obecnstva vzbuditi. Dík budiž snahám několika nezištných přátel umění a ctitelů slavného skladatele, na jejichžto pozvání on do Prahy zavítal. Poštěstilo se nám po drahném čase jeho vyhnanství poprvé jej v našich zděch uhostiti, a viděli jsme, jak ve svých slavných triumfech pokračuje. Úspěch jeho koncertu, dne 8. února t. r. odbývaného, byl ač dle předzvědí rozhodnutý, přec tak nápadně překvapující, tak všeobecný, že můžeme se všim právem tento den v historii umění v Praze co den „epochu činící“ zaznamenati. Sál na Žofíně byl již o 11. hod. ve všech prostorách přeplněn a zaujal sotva množství nejvybranějšího obecnstva. — Orkestr, jenž mimochodem řečeno, sedě hrál, sestával z divadelních orchestralních členů, z chovanců konservatoria a z mnohých dilettantů, kteří se s chvalnou horlivostí vynasnažovali, silami svými k zdaření celku přispěti, v pravdě to následování hodný příklad pro mnohé naše počínající virtuosy, kteří se nechtějí snížiti, aby ve větším hudebním tělese své umění vyššímu účeli podřídili! Když brzy po 12. hod. odpoledne se Wagner v sále objevil, byl od orchestru jakož i od veškerého obecnstva, jež se svých sedadel povstalo, hlučně přijat. S radostí konstatujem, že toto přijetí bylo právě tak srdečné jak všestranné a že se obecnstvo co nejživěji zajímalo, tohoto muže v umění tak proslulého u ředitelského pulpitu viděti. Program obsahoval 6 čísel, samé to skladby R. Wagnera, z nichžto 3 pro nás novinkami byly. Koncert započal ouverturou k „Faustu“ (složenou 1839 a 1840) vášním to a zajímavým dílem a na poutavé momenty bohatým, o němž již mnohokrát a často boje a rozepře vedeny byly a kteréž, ačkoliv zde vícekrát již provozováno, teprve

před třemi lety pod energickým řízením H. Bülova rozhodné platnosti dosáhlo. — Provedení předhry k „Tristanu a Isoldě,“ ježto před 3 lety laskavostí skladatelovou poprvé u příležitosti koncertu ku prospěchu „mediků“ řízením Bülovým provozována jest, bylo neúhonné a uchvatné a s onou láskou podáno, která k tomu hleděla, aby se všechny krásy básně v jasném světle objevily. — Novinkou byla nám předhra k „Meistersaenger.“ — Shromáždění Meistersaengerů, Pognerova promluva k shromáždění. První skladba je skvělý národní orchestralní kus u velkých rozměrech založený, bohatý na idey a jejich zpracování. Samojediné ve svém způsobu je místo, kdežto skladatel čtyry pro sebe samostatná thema v běhu díla geniálním způsobem později současně vystoupiti nechá. Shromáždění Meistersaengerů — zlomek to tétéž opery jest velmi utěšený a ozdobný kus sestávající z dvou temat, které nejrozmanitějším způsobem opět se navracují; kus to, jenž úzce spojen jest s „promluvou Pognerovou,“ v kterémžto posledním kusu pro zpěv (přednášel p. Rokytanský) skladael thema v nejrozmanitějším uspůsobení a zapletení rozhodně vystoupiti nechá. Sigmundův milostný zpěv (zpíval p. Bernard) z trilogie „Nibelungů“ jest, jak hrabě Laurencin docela trefně podotkl, nejněžnější a nejvíce oblažující nápěv, kterýž kdy z Wagnerovy duše se vyprýstil. Jemně milostný, blouznivý kus tento upomíná živě na ona lásku dýchající místa Elsiny partie v Lohengrinu. Tento jakož i předhra k „Meistersaenger“ musilo opakováno býti. Závěrek tvořila u nás již drahný čas populární ouvertura k „Tanhäuseru.“ Rich. Wagner postaviv se k ředitelskému pulpitu byl bouřlivým pozdraven jásotem, jenž po ukončení ouvertury tím více se zvýšil. Hlučné „Bravo!“ „Bravo!“ zavzněly ze všech stran; veškeré obecnstvo povstalo se svých sedadel, by slavnému mistru při znění trub své neobmezené uznání a obdivování na jevo dalo. Hluboce dojat oslovil Wagner obecnstvo malou řečí, v nížto pravil, jak jej to velice těšilo, že Prahu, kdež jeho díla téměř nejprve tak příznivě a shovívavě přijata a posouzena byla, opět navštívit může, jak velice překvapen jest tímto neočekávaným úspěchem a že vždy s vděčností a s rozkoší na dnešní den pamatovati bude. Jak častokrát Rich. Wagner, jenž jak řečeno s heroickou obětavostí a s železnou vytrvalostí vše vykonal, volán byl, nemůžeme v pravdě říci. Nadšené uznání se strany obecnstva neplatilo pouze neobyčejnému genu co skladateli, nýbrž i duchaplnému řediteli a obnovujícímu umělci. Provedení se strany orchestru bylo v skutku výtečné a zdálo se, jako kdyby před námi zcela jiné orchestralní těleso bylo; patrný to důkaz, co dobrý dirigent se svými spoluúčinkujícími zmoci může. Kromě četných kytic a květin, kterých se Wagnerovi s mnohých stran dostalo, obdržel také po ukončení ouvertury k „Faustu“ čerstvý a na konci od svých ctitelů stříbrný vavřínový věnec. Musíme vyznati, že jsme ještě nikdy nebyli svědkem podobného výsledku, a jsme našemu rodišti Praze velmi povděčni, že svou pravou a renomovanou uměleckou pověst osvědčila a zřejmě na jevo dala. Kojíce se nadějí, že nám sl. redakce dovolí, bychom přístě článek k lepšímu ocenění Wagnerových skladeb podali, obmezili jsme se pro dnešek bez okolků na pouhou zprávu o koncertu *) Dr. N.

— Herec p. Vilém Grau, člen Josefovského divadla ve Vidni, druhdy u českého divadla v Praze, zemřel dne 5. února ve všeobecné nemocnici ve Vidni na tyfus. Zanechal po sobě vdovu s několika malými dítky v nepříznivých poměrech a byl dne 7. února tiše pochován. Vilém Grau narodil se dne 16. února v Čechách a jmenoval se vlastně Matěj Šedivý. Absolvoval filosofická studia, oddal se zcela dramatickému umění. R. 1826 byl u ředitele Karla ve Vidni a přistoupil následujícího roku k Pražskému divadlu, kdež až

*) Přijmeme ochotně článek našeho p. hudebního kritika, ačkoliv se v mnohých punktech o Wagnerově hudbě s ním neshodujeme zásady „Audiatur et altera pars“ se držíce. Red.

do r. 1834 česky a německy hrál. Nato odebral se k postovním hrám do Vídně a Záhřeby, kdež dvě léta zůstal a miláčkem obecenstva byl. Od r. 1837—1841 byl v Trnavě a Budíně, r. 1841 navrátil se opět do Prahy a šel r. 1855 do Štýrského Hradce, pak do Lvova a konečně r. 1860 do Vídně k divadlu na řece Vídni. Nato přistoupil k Josefovskému divadlu, kdež až do své smrti setrval. V. Grau sepsal několik německých divadelních kusů n. př. „Boldini de Carmasino“ Ein Lustspiel ohne Titel — atd. a pracoval pilně v „historickém album nejzajímavějších hudebních a dramatických památných dnů všech národů až na nejnovější časy,“ kteréžto dílo u Wallishausera ve Vídni vydati zamýšlel.

— Výsledek vypsání ceny. Následkem vypsání ceny za nejlepší hudbu k písni „Jarní“ (Dalibor čís. 33 1862) sešlo se 5 skladeb, ježto pp. Bedř. Kittlovi, řediteli konservatoria, J. L. Zvonari, řediteli Žofínské akademie, a p. J. Försterovi, ředitelů kůru k posouzení odevzdány byly. Píseň s heslem: „Prání sice, sil ne více“ byla od pánů soudců jednohlasně za nejlepší a ceny hodnou uznána. Úsudky soudců o této písni znějí: Píseň s heslem „Prání sice, sil ne více“ mám za nejlepší, vyhovuje požadavkům, které na koncertní píseň klademe, je přitom ušlechtilá a ne bez vzletu, dobře zpěvná a místy zajímavě harmonisována. Přiřkl bych jí tedy cenu. Bedř. Kittl. — Mezi pěti písněmi mně k posouzení zaslány jest bez odporu ona s heslem „Prání sice, sil ne více“ nejlepší a nejdůkladnější. Je krásně myšlena a zdařile provedena a tedy mezi těmi pěti ceny hodna. Jos. Leop. Zvonar. — Z pěti mně k posouzení předložených písní, zaujímá skladba s heslem: „Prání sice, sil ne více“ prvního místa. Zvláště však musím se o zpracování první sloky zmíniti, jelikož podložené doprovázení s předehrou analogicky spojeno, svým rytmem nápěvu jakéhosi jarního příchodu dodává a ho oživuje. Více dělané jsou však sloky 2há a 3tí a zdá se mi, že by zkrácením předehry a dohry skladba získala. Jos. Förster. Po otevření zapečetěného listu objevil se co skladatel této písně pan **Eduard Nápravník**, kapelník v Petrohradě, jenž také r. 1861 za svou píseň „I šepce kvítí“ první cenu byl obdržel. Po Nápravnickově písni zasluhuje píseň s heslem „Nesedávej na koníku, nespadneš“ chvalné zmínky. O ní vyjadřuje se p. Leop. Zvonar: Píseň tato povznáší se nad obyčejnost; avšak správnější průvod piana byl by žádoucí. P. Josef Förster praví o ní: Druhého místa zasluhuje píseň s heslem „Nesedávej na koníku, nespadneš.“ Nápěv je místy významu slov dosti přiměřený, v doprovázení však nacházejí se harmonické vady. Skladatelem písně této objevil se po otevření zapečetěného listu pan Leop. Hruš, právník v Praze.

— Pan Jan Levoslav Bella, bohoslovec v semině Bystřickém, hodlá vydávati národní slovenské čtvero-zpěvy v jednotlivých svazcích. Předběžní předplacení na ně obnáší 1 zl. r. č. Zasilatel 10 předplatků obdrží jedenáctý výtisk zdarma.

— Náš slavný rodák p. Julius Schulhoff uspořádá v sále Herzově v Paříži cyklus koncertů, v nichžto hlavně své nejnovější skladby pro piano přednáseti bude.

— Slovnítnému továrníku hudebních nástrojů panu Vác. Červenému odevzdal dne 29. ledna purkmistr Královéhradecký ve zvláštní schůzi obecních starších zlatou medailii Albrechtova řádu Saského se stužkou zelenobilou, jež mu král Saský Jan udělil. K oslavení téhož dne podali p. Červenému jeho dělníci ozdobnou adresu od našeho akademického malíře p. Klemense uměle v barvách vyvedenou. — Za příčinou výstavy Londýnské vyznamenán byl náš výtečný rodák zasloužným zlatým křížem od J. Vel. císaře Rakouského.

— Ředitel známé české společnosti diva-

delní pan Zöllner zemřel tyto dni v Plzni. Staříčský ten muž byl po celých Čechách znám již od svého putování s Tylem, o kterémž vždy s nadšením mluvil. Byl rodilý Rakušan a dlouhá léta prožil ve Vídni. Jeho společnost česká — ačkoliv velmi málo česky rozuměl, — požívala vždy nejlepší pověsti. Stařec Zöllner hrával náruživě rád „Jirku“ v „Čechu a Němci“ a představení každé bylo mu svátkem, na něž se jako dítě těšil.

— Čeští muzikanti v haremu tureckého sultána. Nejnovější událost — v serailu jest, že krásnější obyvatelé jeho po celém Cařihradě chodí, aby v haremu některého pašy neb efendiho mladou, překrásnou otrokyni dvanáctiletou, které se mělo dostati té cti, v Kodyru Gedschchin se sultánem přebývat, která ale nenadále uprchla, buďto opět nalezly, neb alespoň důstojnou zastupitelkyni za ni získaly. S jedním z českých muzikantů, kteří v haremu hudbě vyučovali, srozuměl se tento interessantní mladý uprchlík, a celá hudební společnost česká i s krásnou otrokyní odplula do Ameriky.

— Nová česká mapa. Právě vyšla z ústavu L. Vaňka v Praze řízením litografa C. Pražáka mapa, představující „obraz země“ průměrem Merkatorovým, sestavena p. prof. Erbenem, za správnost geografickou ručí veleznámé jméno p. profesora; též však úprava zevnější a barvotisk zdařile vyveden jest, tak že výtvar tento směle po boku cizozemských prací státi může. Mapu tu v barvotisku vyvedenou lze v slovanském knihkupectví za levnou cenu 60 kr. dostati. — Též zajímavé bude pro čtenáře politických novin zvědět o brzkém ukončení mapy celého polského království z téhož ústavu.

— Nový kancionál. Dědictví Svato-Janské vydalo právě svým nákladem první díl kancionálu, sestaveného z nápěvů vzatých hlavně z kancionálu Svato-Václavského, po vlastech českoslovanských pochvalně známého. Jestliž to důkladná práce veleznámého varhaníka p. Müllera, v jehož revisi se uvázal výtečný skladatel p. Zik. Kolečovský.

— „Průvodce v oboru písni a sborů,“ ježto redaktor těchto listů a p. Bergmann sestavili, tiskne se již arch pátý. Za tou příčinou vyzýváme uctivě všechny zpěvácké spolky, aby nám k tomu cíli co nevidět jména členů svého ředitelství udaly a nám oznámily, kolik exemplářů „Průvodce“ poštovní dobírkou si přejí. Jak známo bude „Průvodce“ obsahovat všechny písně, duetta, tercetta, sbory od r. 1800 až do 1862 tiskem vyslé, jakož i jména a stav všech českoslovanských zpěv. spolků.

Hudební literatura. Právě vyšel nákladem L. Fleischera v Praze Vinařův kvapík „Protiklus“ a Preisův kvapík „Toast.“ Jsou to nejoblíbenější kvapíky letošního masopustu. V brzkou vyjdou v svrchu nvedeném skladu velmi zajímavé sbory od Kittla, Nickerle atd., písně od Ed. Nápravníka a Bradského, jakož i salónní komposice pro piano a variace na české národní písně. Taktéž lze tu dostat velký počet kvartet, písni a orchestrálních partitur, a seznamy se zdarma rozdávají.

Obzor umělecký.

— Nové italské opery. V běhu předešlého roku provozovaly se na italských jevištích následující nové opery: „Marion Delorme“ od Bottesiniho — „Mormila“ od Pragy — „Catarina Blum“ od Bevimianiho — „La Malora de Chiaja“ od Bronanciho — „Leone Isauro“ od Cianchiho — „Maria di Neaburga“ od Chiaromonte — „Angiola di Ghemme“ od Cresimanny — „Ulrico Lido“ od Caeraniho — „Werther“ od Gentiliho — „Don Carlos“ od Mascuzza — „Belitta“ od Kintelanda — „Don Fabio“ od Pense — „Castelana di Thurn“ od Rachele — „Genevra di Scozia“ od Roty — „Ivanhoe“ od Saviho — „Iginia d'Asti“ od Sangiorgiho — „Carlo di Borgogna“ od Vavora — „La forza del destino“ od Verdiho — „Luisa Strozzi“ od Viceconte — „Pavlo Monte“ od Zapate.